

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

20.5.2026

Ilmavarotoimet

Ilmavarotoimien tarkoituksena on katkaista ilmatartuntatie sairauksissa, jotka tarttuvat ilmassa kauan ja kauas leijailevien pienten hiukkasten välityksellä. Näitä hiukkasia erittyy ilmaan erityisesti potilaan yskiessä, aivastaessa tai hengitysteihin kohdistuvissa toimenpiteissä.

Suojainten oikea käyttö

Ilmavarotoimia noudatettaessa suojaimet säilytetään, puetaan ja riisutaan aina sulkuutilassa potilashuoneen ulkopuolella. Muista erityisesti oikea suojainten riisumisjärjestys sekä oikea käsihygieniat! Katso tarvittaessa lisää ohjeesta: Suojainten pukeminen ja riisuminen hihallista suojaesiliinaa käytettäessä.

Hengityksensuojaimena käytetään FFP3-suojainta AINA ilmavarotoimihuoneessa ollessa.

Hengityksensuojain puetaan tiiviisti kasvoille ja ilmatiiviys testataan hengittämällä voimakkaasti sisäänpäin (ilmaa ei saa tulla muualta kuin venttiilin kohdalta). Hengityksensuojain on aina henkilökohtainen ja kertakäyttöinen.

Muita suojaimia, kuten hihallinen suojaesiliina, suojakäsineet, suojalasit/visiiri sekä hiussuoja käytetään tavanomaisten varotoimien mukaan eli silloin, kun on vaara eriteroiskeista.

Käsihygieniat

Ilmavarotoimin hoidettavan potilaan kohdalla käsihygieniat noudatetaan kuten tavanomaisissa varotoimissa. Kätet desinfioidaan aina ennen kuin kosketaan potilaaseen tai hänen lähiympäristöönsä, tarvittaessa käytetään tehdaspuhtaita suojakäsineitä. Tarkempia ohjeita käsihygieniasta löytyy ohjeesta Käsihygieniat

Potilashuoneen valinta

Ilmavarotoimin hoidettava potilas sijoitetaan alipaineistettuun, sulkuutilalliseen yhden hengen potilashuoneeseen, jossa on oma wc- ja suihkutila. Huoneen ulkopuolelle sulkuutilaan varataan hoidossa käytettävät suojaimet ja suojainten käyttöohje. Lisäksi potilashuoneeseen varataan potilaskohtaiset hoito- ja tutkimusvälineet.

Yskimishygieniat

Potilasta ohjataan yskimään ja aivastamaan kertakäyttöiseen nenäliinaan. Nenäliina tulee laittaa käytön jälkeen heti roskeen. Jos nenäliinaa ei ole käytettävissä, potilaan tulee yskiä olkavarteen pois päin muista ihmisistä. Potilaalle ohjeistetaan myös käsien peseminen ja käsihuuhteen käyttö. Potilas käyttää kirurgista suu-nenäsuojusta, jos hänen liikkumisensa huoneen ulkopuolella on välttämätöntä. Katso tarvittaessa lisää ohjeesta Yskimishygieniat.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

20.5.2026

Aseptinen toiminta ja veritartunnan ehkäisy

Ilmavarotoimipotilaan hoidossa noudatetaan aseptista työjärjestystä edeten puhtaasta likaisempaan työvaiheeseen kuten tavanomaisissa varotoimissa. Työjärjestys tulee huomioida myös muiden yksikössä hoidossa olevien potilaiden suhteen.

Tavanomaisia varotoimia noudatetaan, kun ollaan kontaktissa vereen tai sillä tahriintuneisiin välineisiin. Pistävät ja viiltävät esineet laitetaan suoraan särmäisjäteastiaan.

Tutkimus- ja hoitovälineistö

Huone- ja potilaskohtaiset tai kertakäyttöiset välineet. Monikäyttöisten puhdistus, desinfektio tai sterilointi käytettävän mukaan. Hoitotarvikkeita varataan vain vuorokauden tarvetta vastaava määrä. Varotoimien päätyttyä avatut hoitotarvikkeet tulee hävittää. Potilaskohtaiset hoito- ja tutkimusvälineet huolletaan heti käytön jälkeen. Tarvittaessa lisätietoa ohjeesta Yksikössä tapahtuva välineiden huolto.

Tiedottaminen, potilaan ohjaus ja vierailut

Potilaalle kerrotaan ilmavarotoimista ja niiden tarkoituksesta. Potilaalle opastetaan käsien desinfektio ja tarvittaessa häntä avustetaan sen toteuttamisessa.

Potilashuoneen oven viereen laitetaan ilmavarotoimikortti. Varotoimista tiedotetaan muita hoitoon osallistuvia. Pääsääntöisesti ilmavarotoimin hoidettava potilas siirretään toiseen yksikköön vasta varotoimien päätyttyä.

Sairauskertomukseen tehdään riskitietomerkintä varotoimista, joka välittyy myös laboratoriopyyntöihin. LifeCare Osastonhallinnassa paikkakartalle merkintä varotoimista on tehtävä erikseen. Mahdollisiin röntgenpyyntöihin tulee kirjata tieto voimassa olevista varotoimista.

Vierailut ilmavarotoimihuoneessa tehdään henkilökunnan valvonnassa ja vierailijoiden tulee käyttää FFP3-hengityksensuojainta. Vierailijoita tai muita henkilöitä, jotka eivät osallistu potilaan hoitoon, ei tiedoteta varotoimien syystä vaan opastetaan toteuttamaan käsihygieniaa.

Näytteenotto

Näytteenottaja käyttää suojaimia varotoimiluokan mukaisesti ja huolehtii hyvästä käsihygieniasta. Varotoimihuoneeseen varataan staassi sekä särmäisjäteastia. Näytteenottaja vie huoneeseen kaarimaljassa vain välttämättömät tarvikkeet. Näytteet lähetetään tutkittavaksi tavallista käytäntöä noudattaen.

Potilaan kuljettaminen ja vainajan käsittely

Ilmavarotoimipotilaan kuljettamista tulee välttää, jos se on mahdollista. Mikäli potilaan täytyy poistua ilmavarotoimihuoneesta, hänen tulee käyttää huoneen ulkopuolella ollessaan kirurgista suunänsuojusta. Potilas siirretään suoraan tutkimukseen / toimenpiteeseen ja takaisin.

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut
Medisiiniset palvelut
Infektioiden torjunta

20.5.2026

Potilasta kuljettava työntekijä käyttää FFP2- tai FFP3-hengityksensuojainta kuljetuksen aikana. Suojakäsineitä ei käytetä, vaan kädet desinfioidaan ennen kuljetusta sekä sen jälkeen. Kuljetusvälineiden (pyörätuoli, kuljetuspaarit) kosketuskohdat desinfioidaan ennen kuljetusta ja käytön jälkeen. Mahdollisten potilaspapereiden kuljettamiseen käytetään koria, pussia tai muuta apuvälinettä.

Vainajan laitossa ja kuljetuksessa noudatetaan varotoimiluokan mukaista suojautumista.

Ruokailu ja ruokailuvälineet

Käytettyjä astioita ja ruokailuvälineitä käsitellään kertakäyttöisin suojakäsinein. Astiat pestään normaalisti. Ei kertakäyttöastioita. Varotoimitietoa ei välitetä ravintokeskukseen.

Pyykki, jätteet ja eritteet

Pyykki ei ole tartuntavaarallista, mutta kerätään potilashuoneessa ja käsitellään tavanomaisia varotoimia noudattaen.

Jätteet pakataan huolellisesti potilashuoneessa ja viedään heti suurempaan lajitteluun. Jätteet ovat normaalia yhdyskuntajätettä.

Pinnoille päätyvät eritetahrat tulee poistaa välittömästi, koska erite toimii elatusalustana erilaisille mikrobeille. Eritetahradesinfektion toteuttaminen kuuluu kaikille ammattiryhmille. Lisätietoa ohjeessa Eritetahradesinfektio.

Siivous

Ilmavarotoimipotilaan huone siivotaan viimeisenä tavanomaisia siivouskäytäntöjä ja aseptista työjärjestystä noudattaen. Siivouksessa käytetään huonekohtaisia siivousvälineitä, mikrokuitusiivouspyyhkeitä (jos käytössä) tai kertakäyttöisiä siivouspyyhkeitä. Siivouksessa käytetään samaa suojavaatetusta kuin potilasta hoitavalla henkilökunnalla. Kaikki siivouksessa tarvittavat välineet varataan mukaan huoneeseen mennessä, ettei huoneesta tarvitse poistua kesken siivouksen.

Varotoimien päättäminen

Mikäli varotoimien tarve päättyy kesken hoitajakson, varotoimet päätetään varotoimien purkusiivouksen jälkeen. Ilmavarotoimin hoidettu potilas käy suihkussa ja vaihtaa puhtaan asun. Lisäksi vaihdetaan vuodevaatteet mukaan lukien peitto ja tyynyt. Patja ja vuode pyyhitään desinfektioaineella.

Lisätietoa:

Varotoimiin liittyvät toimenpiteet

Varotoimet ja huonesijoitus infektioissa ja moniresistenttien mikrobin kantajilla

Tuberkuloosipotilaan hoito alipaineistettavassa huoneessa